

Č.j.: MV-166858-11/OAM-2022

Praha 25. 01. 2023

Počet listů: 6

Opatření obecné povahy

Vláda České republiky (dále jen „vláda“) jako orgán příslušný podle § 11 odst. 1 zákona č. 191/2016 Sb., o ochraně státních hranic České republiky a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o ochraně státních hranic“) a ve smyslu čl. 25 a násl. nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/399, kterým se stanoví kodex Unie o pravidlech upravujících přeshraniční pohyb osob (dále jen „Schengenský hraniční kodex“) v souvislosti s přetrvávající bezprostřední hrozbou pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost České republiky spojenou s prudkým nárůstem nelegální sekundární migrace, zvýšenou aktivitou organizovaných skupin převaděčů a zhoršení migrační a bezpečnostní situace na vnějších hranicích EU **ve smyslu čl. 25 odst. 3 Schengenského hraničního kodexu prodlužuje platnost opatření obecné povahy** o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic České republiky ze dne 26. září 2022 č. j.: MV-166858-1/OAM-2022 do 4. února 2023 23:59.

Toto opatření obecné povahy nabývá účinnosti okamžikem vyvěšení a pozbývá platnosti 4. února 2023 23:59.

Odůvodnění

V souvislosti s prudkým nárůstem nelegální sekundární migrace, zvýšenou aktivitou organizovaných skupin převaděčů a zhoršení migrační a bezpečnostní situace na vnějších hranicích EU byla příslušnými orgány identifikována závažná hrozba pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost České republiky. S ohledem na tuto skutečnost byla shledána jakožto součást nezbytných bezpečnostních opatření potřeba neprodleně znovu zavést ochranu vnitřních hranic České republiky podle čl. 28 odst. 1 Schengenského hraničního kodexu prostřednictvím opatření obecné povahy o dočasném znovuzavedení ochrany vnitřních hranic České republiky ze dne 26. září 2022 č. j.: MV-166858-1/OAM-2022 schváleného usnesením vlády ze dne 26. září 2022 č. 823.

Toto opatření obecné povahy bylo v souladu s čl. 28 odst. 3 Schengenského hraničního kodexu prodlouženo do 28. října 2022 opatřením obecné povahy č.j. MV-166858-3/OAM-2022 schváleným usnesením vlády ze dne 5. října 2022 č. 844. Dále bylo toto opatření prodlouženo v souladu s čl. 28 odst. 3 Schengenského hraničního kodexu do 12. listopadu 2022 a současně v souladu s čl. 25 odst. 3 Schengenského hraničního kodexu do 12. prosince 2022 opatřením obecné povahy č.j. MV-166858-4/OAM-2022 schváleným usnesením vlády ze dne 27. října 2022 č. 895, poté v souladu s čl. 25 odst. 3 Schengenského hraničního kodexu do 26. prosince 2022 opatřením obecné povahy č.j. MV-166858-7/OAM-2022 schváleným usnesením vlády ze dne 7. prosince 2022 č. 1029 a následně v souladu s čl. 25 odst. 3 Schengenského hraničního kodexu do 25. ledna 2023 opatřením obecné povahy č.j. MV-166858-9/OAM-2022 schváleným usnesením vlády ze dne 21. prosince 2022 č. 1101.

Přestože v důsledku předchozích opatření došlo k výraznému zlepšení situace na předmětném úseku vnitřní hranice, okolnosti vedoucí příslušné orgány k identifikování závažné hrozby pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost přetrvávají a pro udržení pozitivního trendu je nutné dále pokračovat v ochraně vnitřních hranic se Slovenskou republikou. Z tohoto důvodu se v souladu s čl. 25 odst. 3 Schengenského hraničního kodexu výše uvedené opatření obecné povahy (č. j.: MV-166858-1/OAM-2022) prodlužuje do 4. února 2023 23:59.

Cílem tohoto opatření je zabránit narušování veřejného pořádku v důsledku nekontrolovaného pohybu nelegálně tranzitujících osob v souvislosti s výše uvedenou hrozbou pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost České republiky.

V rámci znovuzavedení ochrany vnitřních hranic se Slovenskou republikou Policie ČR řešila v období od 29. září 2022 do 9. ledna 2023:

- 9 450 osob zjištěných při tranzitní nelegální migraci,
- 2 434 osobám nebyl umožněn vstup na území České republiky,
- 140 zadržených osob, které se mohly dopustit trestné činnosti související s převaděčstvím,
- 2 898 osob navržených k readmisi na území Slovenské republiky, z toho 602 osob bylo převzato.

Česká republika zaznamenala v roce 2022 dramatický nárůst v oblasti tranzitní nelegální migrace. Policie ČR od druhého čtvrtletí roku 2022 zadržela rostoucí počty státních příslušníků třetích zemí při tranzitní nelegální migraci přes území České republiky. Celkově bylo v roce 2022 při tranzitní nelegální migraci zjištěno celkem 21 852 osob, což představuje nárůst o 1 643 % ve srovnání s rokem 2021 (1 330 osob). Znovuzavedením ochrany vnitřních hranic v kombinaci s dalšími opatřeními se

podářílo růstový trend zadržovaných osob zvrátit, nicméně potřeba ochrany vnitřních hranic se Slovenskou republikou přetrvává.

Státní příslušníci třetích zemí na území České republiky nelegálně vstupují ve většině případů ze Slovenské republiky. Mezi zadrženými dominují občané Sýrie. Česká republika není cílovou zemí, zadržené osoby jako cíl své cesty uvádějí zpravidla Německo.

Závažnost situace umocňuje nefunkční systém navracení přichozích státních příslušníků třetích zemí. Společně s kapacitními limity zařízení pro zajištění státních příslušníků třetích zemí se vytváří značné riziko pro vnitřní bezpečnost státu spočívající v omezených možnostech odpovědných orgánů situaci účinným způsobem řešit.

Situace se promítá též do obav obyvatel zejména v příhraničních oblastech se Slovenskou republikou, které se projevuje aktivizací obyvatelstva. Případné nezvládnutí situace proto může vyústit ve zhoršení veřejného pořádku v dotčených oblastech.

V souvislosti s prudkým nárůstem nelegální sekundární migrace spojeným se zvýšenou aktivitou organizovaných skupin převaděčů působících ve více státech, byla na základě vyhodnocení operativně pátrací činnosti, vedených trestních řízení a informací získaných cestou mezinárodní policejní spolupráce zaznamenána zvýšená míra agresivity členů převaděčských skupin. V kontextu uvedených skutečností a v důsledku zhoršení migrační a bezpečnostní situace na vnějších hranicích EU byla Policií ČR identifikována závažná hrozba pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost.

Kontroly budou nadále prováděny po celé délce uvedeného úseku vnitřních hranic, a to flexibilním způsobem přiměřeným aktuální hrozbě v závislosti na vývoji situace.

Vnitřní hranice lze překračovat pouze v místech uvedených v příloze opatření ze dne 26. září 2022, a to bez časového omezení. Tato povinnost se nevztahuje na vybrané kategorie osob, u nichž by bylo omezení překračování vnitřních hranic nepřiměřené a v některých případech by odporovalo veřejnému zájmu. Jedná se o:

- integrovaný záchranný systém, jehož režim překračování státních hranic je upraven mezinárodní smlouvou uzavřenou mezi Českou republikou a Slovenskou republikou a
- osoby, které hospodaří jako zemědělci v bezprostředním příhraničí nebo jde o lesníky, myslivce nebo rybáře při výkonu práce v bezprostředním příhraničí.

Úseky, na kterých budou prováděny kontroly, jejich intenzita a zacílení byly zvoleny s ohledem na princip přiměřenosti tak, aby omezení plynulosti přeshraničního provozu bylo co nejmenší.

Podrobné odůvodnění:

Policie ČR od druhého čtvrtletí roku 2022 zadržela dramaticky rostoucí počty státních příslušníků třetích zemí při tranzitní nelegální migraci přes území České republiky. Jenom v květnu (264 osob) byl zadržen obdobný počet osob jako za celé předcházející období od ledna do dubna 2021. V červnu (356 osob), červenci (1 055 osob) a zejména v srpnu (3 478) a v září (8 268) růstový trend dále sílil. Následně v měsíci říjnu byl zaznamenán meziměsíční pokles počtu zjištěných tranzitujících cizinců (5 662). Obdobný trend je zaznamenáván i v listopadu (2 321) a prosinci, kdy bylo od 1. do 31. prosince 2022 zjištěno v rámci tranzitní nelegální migrace 163 osob. Další významný pokles počtu zjištěných cizinců se projevil i v následujícím období, kdy policie registrovala od 1. do 23. ledna 2023 celkem 53 osob. Pokles v počtu zjištěných osob v rámci tranzitní nelegální migrace přes území České republiky je možné přičítat opatřením přijatým na vnitřních hranicích, tj. na celém úseku pozemní hranice se Slovenskou republikou, příchodu zimního počasí, ale také opatřením jednotlivých států na migrační trase vedoucí do Německa přes Českou republiku (Srbsko, Albánie a další).

V rámci znovuzavedení ochrany vnitřních hranic se Slovenskem Policie ČR řešila v období od 29. září 2022 do 9. ledna 2023:

- 9 450 osob zjištěných při tranzitní nelegální migraci,
- 2 434 osobám nebyl umožněn vstup na území České republiky,
- zadržených osob, které se mohly dopustit trestné činnosti související s převaděčstvím,
- 2 898 osob navržených k readmisi na území Slovenské republiky, z toho 602 osob bylo převzato.

Za hlavní příčinu lze považovat zvýšené pohyby směrem do Evropské unie přes západobalkánskou migrační trasu. Obecně byl na hlavních vstupech přes středomořské trasy na vnějších hranicích EU zaznamenán výrazný nárůst nelegální migrace. V roce 2022 se jednalo o 145 600 nelegálních vstupů přes vnější schengenskou hranici, což představuje 36% nárůst oproti roku 2021. Na vnějších hranicích EU se migrační tlak projevuje nejvýrazněji na srbsko-maďarských hranicích, na hranicích mezi Bosnou a Hercegovinou a Chorvatskem a na hranicích mezi Srbskem a Rumunskem. Dle údajů maďarské policie byl na hranicích se Srbskem zaznamenán vysoký nárůst nelegálních překročení či pokusů o nelegální překročení hranic v červenci až říjnu, tj. v období do července hodnoty dosáhly maximální týdenní hodnoty převyšující 4 000 osob, v srpnu okolo 6 000 osob, září okolo 9 000 osob a říjnu až 11 000 osob, v listopadu poklesly počty nelegálních překročení či pokusů o nelegální překročení hranic na 5 000 osob a v prosinci na 3 000 osob týdně. Nejčastěji zjištěnou státní příslušností jsou dlouhodobě občané Sýrie a Afghánistánu, přičemž občané Sýrie jsou ve většině případů nejčastější státní příslušností osob nelegálně tranzitujících přes Českou republiku.

Klesající trend, který lze spatřovat v počtu zachycených osob při tranzitní nelegální migraci na území České republiky a Maďarska, lze spatřovat také na západobalkánské migrační trase, avšak ne v takovém rozsahu jako v České republice. Příčinou tohoto poklesu je pravděpodobně příchod zimního počasí a opatření přijatá jednotlivými státy na západobalkánské migrační trase.

V České republice bylo v roce 2022 při tranzitní nelegální migraci zjištěno celkem 21 852 osob, což představuje nárůst o 1 643 % ve srovnání s rokem 2021 (1 330

osob). Nejčastěji odhalenými tranzitujícími osobami byly v roce 2022 občané Sýrie (20 387 osob), u kterých došlo k extrémnímu nárůstu ve srovnání s rokem 2021 (394 osob). Podíl syrských občanů činil v roce 2022 téměř 95% ze všech zachycených nelegálně tranzitujících osob. Druhou nejčastěji detekovanou státní příslušností tvoří občané Turecka (487 osob), následovaní občany Afghánistánu (224 osob) a občany Maroka (146 osob).

Nejvíce záchytů bylo Policií ČR provedeno v Jihomoravském (13 814) a Zlínském (6 196) kraji. Dále značné množství záchytů osob při tranzitní nelegální migraci proběhlo v Moravskoslezském kraji (687) – téměř všechny od srpna tohoto roku, v Praze (286), v Ústeckém kraji (174), na Vysočině (159), ve Středočeském kraji (148) a v Plzeňském kraji (107).

U zadržených osob dominantně převládá vstup ze Slovenska, a to ve více než čtyř pětinach záchytů. V mnoha případech nebylo zjištěno místo vstupu, avšak lze se odůvodněně domnívat, že podíl vstupů ze Slovenska je ještě vyšší. Dle výpovědí zadržených osob je nejčastějším cílem jejich cesty Německo.

Účinnost dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních hranic mezi Českou republikou a Slovenskem lze sledovat i v počtu tranzitujících migrantů zjištěných na Slovensku. Ačkoli v období před zavedenými kontrolními opatřeními byly na Slovensku zjištěny nízké týdenní počty nelegálních migrantů při tranzitní nelegální migraci oproti České republice, od měsíce listopadu 2022 jsou na Slovensku týdenní počty trvale vyšší. Pro dokreslení situace lze uvést aktuální počty tranzitujících migrantů na Slovensku v období prvních třech týdnů 2023 (k 22. lednu), kdy se jednalo o 702 zjištěných osob oproti České republice, ve které bylo zjištěno 53 osob.

Záchyty jsou nejčastěji spojené s nehumánním a život ohrožujícím převozem osob ve stísněném prostoru dodávek a nákladních automobilů. Po pozemních komunikacích osoby dále přijížděly osobními automobily. Stále častěji dochází k případům, kdy jsou nelegálně tranzitující osoby nalezeny při pěších pochodech po vysazení z výše uvedených prostředků. Zaznamenáno je též využívání železničních spojů. Zadržení se většinou sdružují ve skupinách čítajících nízké desítky osob.

Závažnost situace umocňuje nefunkční systém navracení přichozích státních příslušníků třetích zemí. Společně s kapacitními limity zařízení pro zajištění státních příslušníků třetích zemí se vytváří značné riziko pro vnitřní bezpečnost státu spočívající v omezených možnostech odpovědných orgánů situaci účinným způsobem řešit.

Vysoké počty nelegálně tranzitujících osob mají samotné potenciál ohrožovat vnitřní bezpečnost státu. Toto ohrožení dále umocňuje fakt, že se ve velkých počtech nacházejí v nelegálním postavení na území České republiky při tranzitu do Německa. Situace se promítá i do obav obyvatel zejména v příhraničních oblastech se Slovenskem, které se projevuje aktivizací obyvatelstva. Případné nezvládnutí situace proto může vyústit ve zhoršení veřejného pořádku v dotčených oblastech. Obavy místních obyvatel platí zejména pro příhraniční oblasti se Slovenskem, nicméně též v okolí nově zřízených registračních pracovišť (např. Holešov).

V souvislosti s prudkým nárůstem nelegální sekundární migrace spojené se zvýšenou aktivitou organizovaných skupin převaděčů působících ve více státech, byla též na základě vyhodnocení operativně pátrací činnosti, vedených trestních řízení a informací získaných cestou mezinárodní policejní spolupráce zaznamenána zvýšená míra agresivity členů převaděčských skupin. Změny v jednání převaděčů a jejich excesy,

k nimž došlo zejména v reakci na činnost policejních složek působících při ochraně hranic, měly typicky formu nezastavení a ujíždění při silničních kontrolách a navazujících bezohledných jízdách, které v několika případech skončily dopravní nehodou, zraněním osob nelegálně pobývajících na území České republiky či přeshraničním pronásledováním. Zvýšenou agresivitu převaděčů zaznamenávají také ostatní členské státy Evropské unie, které jsou dotčeny migračním tlakem v důsledku zvýšeného pohybu směrem do Evropské unie přes západobalkánskou migrační trasu. Evidují se již i případy, kdy došlo k přestřelkám mezi převaděči a pohraniční stráží, v důsledku čehož došlo k úmrtí pohraničníků (Bulharsko). Z uvedeného vyplývá zvýšená míra rizika pro veřejný pořádek, přičemž v některých případech bylo na místě řešit též podezření ze spáchání trestného činu obecného ohrožení.

Vzhledem k poměrně rychlé komunikaci mezi policejními složkami, množství využitelných technických prostředků a fungující mezinárodní policejní spolupráci, se zvyšuje procento úspěšnosti záchytů nelegálně tranzitujících státních příslušníků třetích zemí společně s převaděči. Z těchto důvodů došlo k případům, kdy vysazení nelegálně tranzitujících osob proběhlo v bezprostřední blízkosti státní hranice, a to právě v reakci převaděčů na aktuální situaci.

V kontextu uvedených skutečností a v důsledku zhoršení migrační a bezpečnostní situace na vnějších hranicích EU byla příslušnými orgány identifikována závažná hrozba pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost České republiky.

Vzhledem k přetrvávající závažné hrozbě pro veřejný pořádek a vnitřní bezpečnost České republiky vyplývající z výše uvedených skutečností vláda rozhodla v souladu s čl. 25 a násl. Schengenského hraničního kodexu a § 11 odst. 1 zákona o ochraně hranic o prodloužení dočasného znovuzavedení ochrany vnitřních hranic České republiky do 4. února 2023.

Poučení

Proti tomuto opatření obecné povahy podle § 173 odst. 2 správního řádu nelze podat opravný prostředek.

prof. PhDr. Petr Fiala, Ph.D., LL.M.

předseda vlády